

Beslutningsforslag nr. B 47. Fremsat den 5. november 2004 af Anne Baastrup (SF), Aage Frandsen (SF), Kamal Qureshi (SF) og Villy Søvndal (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om sikring af unges ret til selvbestemmelse ved valg af partner, forhindring af tvangsægteskaber og reel hjælp til unge, der er truet af denne tvang

Folketinget opfordrer regeringen til snarest

- at sikre, at myndige danske borgere selv kan vælge deres partner og får ret til at bo sammen i Danmark
- at ændre straffeloven, således at det klart fremgår, at det er strafbart direkte eller indirekte at tvinge familiemedlemmer til at indgå ægteskab
- at pålægge kommunerne en pligt til at foretage opsøgende arbejde blandt unge med anden etnisk baggrund for at hjælpe dem til at afklare sig over for familien i tilfælde af, at de oplever en direkte eller indirekte trussel om tvang i forbindelse med det fremtidige valg af ægtefælle
- at pålægge kommunerne en pligt til at stille en bolig med socialpædagogisk bistand til rådighed for unge, der er i en situation, hvor de oplever en direkte eller indirekte trussel om

tvang i forbindelse med deres fremtidige valg af ægtefælle

- at pålægge kommunerne en pligt til at stille rådgivning og mægling til rådighed for de unge, der oplever en direkte og indirekte trussel om tvang i forbindelse med deres fremtidige valg af ægtefælle, således at truslen kan elimineres og de unges kontakt med familien bevares.
- at indføre en ret og en pligt til informeret samtykke fra den person, der ønsker familiesammenføring.
- at sikre, at en familiesammenført ægtefælle har ret til mindst 7 års underhold betalt af ægtefællen, hvis ægteskabet ophører, inden varig opholdstilladelse opnås.
- at pålægge kommunerne at hjælpe mennesker, der ønsker at komme ud af et tvangsægteskab.

Bemærkninger til forslaget

Tvangsægteskaber er alvorlige angreb på det enkelte menneskes selvbestemmelse. Tvangsægteskaber er socialt og kulturelt stigmatiserende. Der er imidlertid ikke megen konkret viden om, i hvilket omfang der sker tvang i forbindelse med unges indgåelse af ægteskab. Grænseområdet mellem arrangerede ægteskaber og tvangsægteskaber kan desuden være hårfint. Under alle omstændigheder har det vist sig vanskeligt at af-dække omfanget.

Ikke desto mindre er dansk lovgivning blevet ændret i en sådan grad, at unge, der følger såvel det personlige som det samfundsmæssige ønske om at tage ud i verden og studere, ikke må falde i den fælde at forelske sig og samtidig gøre sig forhåbninger om at kunne bosætte sig i Danmark efterfølgende.

Det kan først ske efter det fyldte 28. år på grund af en kombination af 24-års-reglen og tilknytningskravet.

Man burde kunne forvente et veldefineret og veldokumenteret overblik over problemets omfang, inden man tog vidtgående lovgivningsmæssige skridt med så omfattende konsekvenser, som tilfældet har været.

Det er imidlertid ikke sket.

Det har efter forslagsstillernes opfattelse medført en helt uacceptabel lovgivning i Danmark. Da problemets omfang ikke er kendt, for så vidt angår tvangsægteskaber, kan der heller ikke siges noget om lovens virkning for den tilsigtede gruppe. Til gengæld kan det konstateres, at lovgivningen har haft en række utilsigtede konsekvenser for borgere, som ikke var målgruppe for lovgivningen. Et meget tyndere grundlag skal man lede længe efter, fordi man desuden de facto har indført to myndighedsaldr.

Lovgivningen strider efter SF's opfattelse mod et progressivt og internationalt menneskesyn og giver Danmark en helt usædvanlig position i verdenssamfundet.

Det er SF's opfattelse, at hverken stat eller forældre skal bestemme, hvem man skal gifte sig med.

Det er den unge, som skal leve med sit valg af ægtefælle i fremtiden. Derfor er det også den unge, der suverænt skal foretage valget uden nogen form for

tvang, hverken direkte eller indirekte, fra nogen i familien eller fra staten eller statslige institutioner. Er man fyldt 18 år, er man myndig og skal kunne gifte sig med hvem man vil.

Derfor foreslår SF, at reglerne om, at familiesammenføring først kan ske efter det fyldte 24. år, ophæves, herunder også tilknytningskravet.

Samtidig foreslår SF, at der skal ske en ændring i straffeloven, således at det klart fremgår, at enhver form for tvang eller trussel om tvang af direkte eller indirekte karakter er strafbar.

Men en sådan bestemmelse kan ikke stå alene.

SF forestiller sig derfor, at der i kommende familiesammenføringsregler skal etableres et system, hvor familiesammenføring med henblik på ægteskab kun skal kunne ske på baggrund af en samtale med myndighederne, hvor der afgives informeret samtykke om konsekvenserne, inden der bevilges familiesammenføring.

Ved indgåelse af ægteskab skal man forpligte sig til at følge gældende dansk ret vedrørende ret til skilsmisse. SF ønsker desuden en regel indført om, at man som herboende er forpligtet til at forsørge sin tidligere ægtefælle i en 7-års-periode, hvis ægteskabet afbrydes inden for 7 år, medmindre det kan dokumenteres, at det er den familiesammenførte, der har ansvaret for ægteskabets ophævelse eller parterne er enige om at ophæve ægteskabet.

Der skal desuden etableres bedre hjælp til mennesker, der ønsker at komme ud af tvangsægteskaber, herunder forbedret økonomisk støtte til krisecentre for både mænd og kvinder og bedre botilbud og støtte til mennesker, der er brudt ud af tvangsægteskaber, eller som har været udsat for påtvungne ægteskabstiltag.

Det er også nødvendigt, at de unge får en reel mulighed for at blive oplyst om de forskellige måder, hvorpå familien kan indramme den unge i en tvangssituation, som det er usigelig svært dels at erkende og dels at reagere adækvat på.

Derfor er det bl.a. vigtigt, at kommunerne får en forpligtelse til at foretage et opsøgende arbejde blandt unge med anden etnisk oprindelse, hvor det bliver mu-

ligt at fortælle dem, hvordan situationer kan opstå, hvor tvangen eller presset kan fornemmes, og hvad den unge kan gøre for at få forældrene eller familien til at forstå, at sådan fungerer samfundet ikke i Danmark.

SF foreslår derfor familierelaterede rådgivningsmuligheder, mentorordninger, konfliktmæglingstilbud etc., som kan forsøge at bygge bro mellem generationerne.

Uddannelsesinstitutionerne er helt centrale i dette arbejde. Som det gælder på alle mulige andre sociale områder, spiller uddannelse en central rolle for frigørelse og selvbestemmelse. Derfor bør indsatsen for at sikre, at unge med anden etnisk baggrund får en uddannelse, styrkes. Studievejledningen på uddannelsesinstitutionerne (på alle niveauer) bør styrkes i en generel bestræbelse på at kunne støtte unge, der skal bryde med negativ social arv. Dette vil for unge med anden etnisk baggrund bl.a. bidrage til højere gennemførelsesprocenter og større chance for social- og samfundsmæssig succes, hvilket igen vil styrke den enkelte i frigørelsen fra overleverede kulturmønstre, som virker hæmmende eller decideret ødelæggende for den unges liv, herunder f.eks. tvangsægteskab.

SF forestiller sig også, at både eksisterende og nye projekter, der arbejder med unge med anden etnisk baggrund, får økonomisk mulighed for at bidrage til oplysning om de unges rettigheder og deres muligheder for hjælp. Særlig interessant for dette arbejde mener SF at »pigeclubber« for unge piger og kvinder med anden etnisk baggrund kunne være.

Men også drenge og unge mænd med anden etnisk baggrund bør gøres til selvstændig genstand for oplysning om deres rettigheder og muligheder for hjælp, hvis de forsøges påtvunget et ægteskab. Desuden vil oplysning om konsekvenserne og de alvorlige problemer forbundet med tvangsægteskaber, særlig rettet mod drenge og unge mænd med anden etnisk bag-

grund, kunne bidrage til at bryde et patriarkalsk kulturmønsters praksis i Danmark. I et ligestillingsperspektiv er holdningsbearbejdning blandt visse unge mænd med anden etnisk baggrund nødvendig, således at de forstår og respekterer deres søstres ret til selvbestemmelse.

Gennemgående for arbejdet såvel med de unge selv som med forældre- og bedsteforældregenerationerne må være, at de unge skal rustes til at kunne leve i Danmark på præmisser, der giver dem muligheder, ikke begrænsninger.

Samtidig skal de opsøgende socialarbejdere have en vifte af tilbud, de unge kan trække på. Kommunerne kan ikke spise de unge af med ord, hvis de står midt i en voldsom konflikt med deres familie. Kommunen skal rent faktisk være i stand til at hjælpe dem konkret. Hjælpen skal både rette sig mod det akutte behov og tilrettelægges med henblik på at etablere reel mulighed for, at de unge kan bevare en konstruktiv kontakt med familien, når stormen er drevet over.

Derfor er det af afgørende vigtighed, at kommunerne får en forpligtelse til at stille en bolig til rådighed for den unge, der er nødsaget til at forlade familien for en kortere eller længere tid en bolig, hvortil der er knyttet socialpædagogisk bistand, så den unge får en ordentlig støtte. Samtidig er det vigtigt, at kommunen får en forpligtelse til at stille med et beredskab, som giver familien og den unge en mulighed for – efter konfrontationen – at få forbindelse med hinanden igen og genoptage forholdet på den unges betingelser om retten til at bestemme over eget liv eller at have ovennævnte beredskab for at forhindre, at det overhovedet er nødvendigt med en konfrontation, men at en form for mægling kan etablere en dialog mellem familien og den unge, således at familien forstår, at når de vil deres barns bedste, er det nødvendigt i Danmark at overlade valget om den unges fremtid til den unge selv.

Skriftlig fremsættelse

Anne Baastrup (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af unges ret til selvbestemmelse ved valg af partner, forhindring af tvangsægteskaber og reel hjælp til unge, der er truet af denne tvang.

(Beslutningsforslag nr. B 47).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.